

Kaskuja Toverittarelle

Kirj. Willenmiina.

Joku aika sitten kuoli Galmanissa, Arizonassa, kullankaivaja, joka testamentissaan määräsi ruuminsa poltettavaksi työvaatteitensa kanssa. Hän usein elitessään selitti tuttavilleen, että hänen työvaatteissaan on tarpeeksi asti kultaa pitämään hänen vaimonsa leivissä useita vuosia. Erään kerran, monta vuotta sitten tämä kullankaivaja hankki itselleen verkapuvun. Kun hän oli käyttänyt sitä sunnuntai-pukuna, rupesi hänen jälkeä käyttämään sitä työpukunaan. Hänen työskennellessään kultakaivoksessa, tarttui hienoa kultahiukkua hänen verkapukuunsa, joka siitä poltettaessa erisi.

Kun tämä kullankaivaja oli kuollut, poltettiin hänen ruuminsa työvaatteiden kanssa kaivoksen kullansulatusuunissa kun ei lähtienolla ollut ruumiinpoltoaitosta. Ja kun tuhkasta sitten seuloitiin jäljille siihen 900 dollarin arvosta kultaa. Vainaja oli myös ellessään pyytänyt orpokodin soittokunnan soittamaan hänen ruuminsa polttajaisissa "Hopealankoja kultaisten joukossa" nimistä kappaletta. Ja orpokodin pojat lauloivat laulua, jossa oli seuraavanlainen ajatus: "Vuorissa on kultaa ja kaivoksissa on hopeaa. "Se on kaikki sinun," plru sanoi, "ainoastaan jos tahdot olla minun."

Montreal Star sanomalehti päivittelee, että hedän kaupunkiaan puree taskuvarkaitten mato. Joka päivä tulee viranomaisten korviin tuhansittain valituksia taskujen tyhjentymisestä. Taskuvarkaant käyvät päivittäin yhä rohkeammiksi ja heidän uhreikseen joutuvat rikkaat ja köyhät ilman "luokkarajan". Taskuvarkaant tekevät "liikettä" enimmäkseen katuvaunussa ja vilkasliikkelsimmissä katujen kulmissa.

Mutta eipä tiedä Montreal Star keino, millä päästäisi noista kalvavista taskuvaras-madoista. Ja septään näitten hävittämiseksi on yksi yksinkertainen keino, nimittäin se, että poistaa syyt, niin seuraukset katoavat itsestään.

Eräs newyorkilainen terveystoimistoni, tohtori Royal S. Copeland on selittänyt, että Yhdysvalloissa on 3500 henkilöä, jotka ovat yli 100 vuotta vanhoja. Lisäksi hän väittää, että seuraamalla oikeaa elämäntapaa ja ajattelemalla oikein, ihmisen ei ole ollekaan mahdotonta elää sadan vuoden vanhaksi ja vielä vanhemmaksi. Tämä lääkäri sanoo, että puhtaus on ensimmäinen elito korkean iän saavuttamiseksi. Kun tutki ihmisellämme Amerikassa kolme talkkaneljää sukupolvea takaperin eivät he silloin eläneet vanhoiksi. Mutta he sulkeutuivatkin huoneisiinsa heti syksyn ensimmäisillä kylmillä, nauhasivat akkunsa ilmanpitäviksi ja leuloivat itsensä umpeen vaatteisiinsa ja olivat kylpemättä keviiseen saakka kunnes jäät vesistöistä lihtivät.

Nykyään poski- ja muut ihomaalit ovat kansan terveydelle uhkaavia vaaroja. Kaunlin ihon värin sanoo tohtori Copeland olevan helposti saatavissa terveellisestä ruuasta ja tarpeellisesta määrästä raitista ilmaa.

Kalkissa ihmisissä on turhamielisyyttä, toisissa enemmän ja toisissa vähemmän. Ja toiset ihmiset kykenevät sitä turhamielisyyttänsä hillitsemään ja toiset eivät. — Viime keväästä saakka kuuluu tuhansia ihmisiä käyneen kättelensä Yhdysvaltain presidenttiä. Oikein "jonottavat" siellä odottamassa vuoroaan. Tietenkin he turhamielisyydessään rakastavat sanaa jillestä piin: "Minä olen kättelnyt Yhdysvaltain presidenttiä." Toiset ihmettelevät, miten presidenttimme jaksaa päiväkaudet kättellä ihmisiä, mutta sanomalehdet sanovat hänen olevan erinomaisen kykenevän kättelijän, joten hän ei niin kovin ole vaivaantunut ylempäältä tervehdelmisestä.

Näissä kaskuissa on joskus ennenkin puhuttu tuomareista. Kertokaamme nytkin erillistä denveriläisestä tuomarista, joka vihastuu, jopa julmistuu nähdessään miespuolisen "letukan" (male flapper). Hänen väitteitensä mukaan alaikäisten rikollisuus pesintyy ja kehittyi juuri näissä "letukka"-luonteissa.

Erään kerran mainitun tuomarin oikeuteen tuotiin 19 vuotias nuorukainen, joka näytti itäpäivänilyntöjen lemmikiltä, niin kuin uutisessa sanottiin. Hänen hiuksensa oli kammattu suoraan otsalta niskaan ja kiilti kuin patenttinahka. Ja tuomari — tuomartessaan pojan 30 päivän vankeuteen — toivoi lähettävänsä pojan sellaiseen palkkaan, jossa hän tukkansa leikataan miehen tavalla. Poika oli syytettyä automobiliin varkauudesta.

Portlandissa, Ore., on ihmeellinen unionin kaupungin keskuskomitea (Central Labor Council). Siellä ovat monen keltaiset liitot ja yhdistykset koettaneet saada katuvaunukyydin alennetuksi viiteen senttiin kahdeksasta sentistä, johon se nostettiin sodan aikana. Nämä unionistit pelkivät, että jos se katuvaunukyytimäksu saataisiin alennetuksi viiteen senttiin, niin työnantajat laskisivat heti työlläisten palkkoja. Mistä seikasta he tämän johtopäätöksen vetivät, on tavalliselle kuolevaiselle tuntematonta. Sen sijaan voisi tavallinen kuolevaisen tehdä sen johtopäätöksen, että niillä palkoilla, joiissa parakaan koetetaan työnantajien painostamana alentaa rautateitten korjausepajatyöläisten, kaivostyöläisten ja kutomotyöläisten palkkoja, pitäisi katuvaunukyytimäksujen olla ainakin kahdeksassa sentissä, että eivät herat yrittäisi alentaa työlläistensä palkkoja.

Mutta olisihan voiteen haaskausta järkellä muutaman gomperislaisten "työväenmiesten" neron leimauksien takia. Ihmisellämme on siihen liian lyhyt.

VENUS JA MARS.

Kirj. E. J.

Venus, jolla oli kovin ikäviä, kääntyi Marsin puoleen keskustellakseen hänen kanssaan.

— Miten ihanaa onkaan! — huudahti Venus — mikä antaisi suureman riemun kuin se, että on osa älyrettömästä kaikkeudesta — osana, jolla ei ole alkua eikä loppua.

— Sinä olet aina ollut haltioitunut", virkkoi Mars, "mutta siitä huolimatta on ihanaa liidellä avaruudessa ja karkeloida kiertotähtien kera."

— Aivan niin, ja oletko huomannut, että me saamme tuon tuostakin uusia ystäviä?"

— Varmasti. On vaikea pysyä urallaan, — niitä kun tulee niin taaajaan. Sanopa, oletko huomannut tuon viimeiseksi tulleen tuolla alhaalla?"

— En ole. Missä se on?"

— Tuolla, tuon vanhan auringon oikealla puolella; se on ristitty "maailmaksi." Eikö se ole hassunkurinen nimi?"

— "Kyllä, kyllä, — virkahti Venus, — ja kuinka kauan on se ollut meidän kanssamme?"

— Hoo, se on vielä lapsukainen, vasta noin viiden tahi kuuden miljoonan vuoden ikäinen.

— Ja ajattele, kun en koskaan tähän saakka ole tuota pikkuruikkusta täplää huomannut.

— Tuolla pikkuisella — pallolla on pieniä hassunkurisia muurahaista, jotka ajattelevat mitä hassunkurisempia ajatuksia, joita koskaan voi kuvitellakaan.

— Mitä niin? — kysyi Venus.

— Ne ajattelevat esimerkiksi, että me olemme luodut heitä varten; he kuvittelevat olevansa kaikkeuden keskuste.

Venus naurooi.

— Miten hassua! — hän huudahti. — Aivan niin, virkahti Mars, — jos aika joskus käy pitkäksi ja jos haluat jotain huvia, niin katsele vain tuota pikkuruikkusta palloa.

Kun työläinen säästää

Kirj. Emanuel Julius.

Noin neljäkymmenen mallin päässä Odessan kaupungista sijaitsee kylä, jossa asui noin satakunta talonpoikaa. Naatan oli yksi heistä. Hän oli nuori riittävä, voimakas jopa kaunis. Sanoi, että hän oli kaunis, sillä minä en sulkaan tarkoita pitkiä silmäripsiä, kaunilta huulia tahi kaastajan ruskeata tukkaa. Ei tarkoitan, että hän oli kaunis voimakkuudessaan ja miehudessaan, sillä Naatan oli terveyden perikva.

Naatan rakasti eristä tyttöä. Tyttö myöskin rakasti häntä. He olivat päättäneet mennä kohta naimisiin. Naatan tunsi itsensä onnelliseksi. Sittelevä Sofia oli myös onnellinen. Naatanin ja Sofian vanhemmat olivat erinomaisen tyytyväisiä. Se oli erinomainen liitto arvelivat kaikki vilkaat kyläläiset suurella varmuudella.

Mutta Naatanin päähän pisti kerran ajatus, ettei hän solmiaisikaan avioliittoa ennenkuin hän saisi lukan varoja. Ja hän päätti matkustaa Amerikkaan.

Sofia itki. Hänen vanhempansa neuvottelivat Naatanin kanssa, sillä Naatanin tapaisia nuoria miehiä ei tavata joka päivä. Neuvottelun tuloksena sanoi Sofian isä, että Naatan on oikeassa. Työtä pelkäämätön nuori mies voi tehdä onnensa Amerikassa — ainoa, mitä siinä vaaditaan on työnteko. Ja kun Sofia oli vasta seitsemäntoista ikäinen, niin miksi ei hän odottaisi muutamia vuosia?"

Äkillinen muutos hurmasi Naatanin. Asken eli hän yksinkertaisissa, väljissä venäläisessä maakylän oloissa ja nyt hänen ympärillään kiehuu tukkottava ja hermostunut New York. Talonpoikainen rauhallsuus väistyi nykypäiväisen ja sivistyksen rientokulun edestä.

Naatan asettui heprealaisen avustushdytysten suojelukseseen. Yhdistyksen sihteeri toimitti hänelle pian työtä eräässä kaupungin itäisen osan liikkipajassa. Siitä alkoi se hirmuinen ponnistelu. Hän teki työtä yhä. Eikä siinä näkynyt olevan mitään rajaa. Mutta hän tuntui olevan raudasta.

Viikosta viikkoon hänen koko olemuksensa oli suljettu kurjaan työkoppiin ja yönsä hän nukkui erään talon epäterveellisessä sopukassa. Mutta Naatan ei valittanut koskaan. Hän haaveili yhä vain Sofiasta, kaunistista, sievästä Sofiastaan. Hän säilästi, säilästi, säilästi yhä vaan. Dollareita kerittyi hitaasti mutta varmasti.

Elämä oli työntekoa — loppumatonta, yksitokkoista työntekoa.

Naatan ei nähnyt mitään. Hän ei välittänyt katsella mitään. Hänellä oli mitä hän oli halunnut — työtä. Hän säilästi rahoistaan, mitä hän tarvitsi Sofian varten. Mitäpä muuta olisi hän halunnut?

Sanoi, että Naatan oli luotu raudasta, mutta raudankin syö ruoste. Samoin kävi Naatanille. Hän nälvettyi ja kuluu, häntä alkoi valvata kuivetusautti. Vähitellen Naatan riutui taakkansa painamana. Hänen silmänsä kävivät sumeiksi, hengityksensä vaivaloiseksi, hänen selkänsä koukistui, lihaksensa kuivuivat ja kasvonsa muuttuivat lahoksi, rypyyksiksi ja kalvakkaksi. Mikä muutos ollekaan tapahtunut! Vuosi sitten oli Naatan ollut jättäjä, nyt hän oli heikko, kuluhtunut ja sairas. Rauta hänessä alkoi lahoa.

Naatan jatkoi työn tekoa välillämittäminä sille hävitykselle, minkä työpaja ja kurja asuntonsa olivat matkaansaattaneet. Hän ei kiinnittänyt huomiota siihen, että hänen terveytensä huononi päivä päivältä. Eikä hän huomannut liioin, että entinen Naatan oli jo tyyten kadonnut. Hän vain teki säilästä, sillä Sofia odotti häntä, tuo rakas, hyvä Sofia.

Kuukaudet kuluivat verkalleen. Joka aamu tuntui aina vaikeammalta päästä ylös vuoteesta. Joka päivä

kävi yhä vaivaloisemmaksi työn teko. Ja jokaisen yön jälkeen oli hän yhä heikentynyt. Nyt alkoi yskä vaivamaan häntä. Aluksi oli hän alvan varma, että yskä lakkaisi muutaman päivän perästä, mutta niin ei tapahtunut. Se vain paheni. Seuraavassa koneessa oleva mies kehoitti häntä menemään lääkäriin. Naatan päätti käydä lääkäriin luona, koska siinä hänen mielestään ei ollut mitään pahaa.

Lääkäri oli nopea ja jyrkkä. Ei ollut mitään muuta kuin polstuttava New Yorkista. Kolmisen kuukautta jatkuvaa työpajaa ja huonoa asuntoa tulisivat lopettamaan hänen elämänsä. Näin sanoi lääkäri Naatanille.

Muutaman viikon kuluttua laahusti miehen varjo venäläiseen kylään joka oli noin neljäkymmenen mallin päässä Odessasta. Hoippuen hän kulki Sofian mökkiä kohti. Oli keskipäivä ja aurinko paahtoi runsaalla säteillään helteisesti syksyisiä pelloja. Elonkorjuun aika oli parhaillaan ja työläiset työskentelivät lauleskellen ja keveästi.

Naatanista tuntui niin omituiselta. Tuo miellyttävä näky, joka häntä kohtasi kaikkialla maantietä kulkessaan, sai hänet liikutetuksi.

Sofia palasi pelloilta kotiin. Hän näki hänen tulevan tietä myöten, kuuli hänen rakkain naurunsa. Kaikki tuo sai hänet vapisemaan kiireestä kantapäähän saakka. Kylmä hiki kohosi hänen otsalleen.

Sofia meni hänen ohitsensa. Hänen Sofiansa! Hänen tyttänsä, jolle hän oli säästänyt yli tuhatta dollaria! Sofia!

— Ystäväiseni, tunnetko Naatanin? — hän sammalsi.

— Naataninko? — toisti hän nopeasti. — Omaa Naataninko. Oh kyllä, mutta hän on mennyt Amerikkaan.

Ja tyttömässään vattomuudessaan hän lisäsi:

— Naatan tulee takaisin ja sitten me menemme naimisiin. Oh, hän on kaunis poika, tunnetteko te hänet?

Naatan ei vastannut mitään.

— Jokainen rakastaa Naatania..... Ikävön kuollakseni saadakseni kuulua häneistä joihin. Hän ei ole kirjoittanut yhtään kirjettä enään kuukauteen. Oletteko te kuulut häneistä mitään?"

Naatan pudasti päätänsä.

— Eikö? Oh, minä en enää jaksaa odottaa Naatania. Minun täytyy nähkö sorja Naatanini! — huudahti tytö kiihuhtaan eteenpäin.

Naatan katseli tytön jälkeen hetkisen huokaisten. Samassa häntä alkoi yskittämään. Yskiminen teki kiipeiltä.

— Hän ei enää tunne minua, — hän valitteli — hän ei enää tunne minua.....

Naatanin valtasi heikkous, niin ettei hän ollut kaatua. Muutaman hetken hän istui kivellä katsellen Sofian jälkeen. Sitteen hän verkalleen nousi ja asteli hoippuen pois kylästä.....

"Synnyttäkää lapsia!"

Ranskassa harjoitetaan parhaillaan propagandaa lasten synnyttämisen hyväksi. Asianomaisten virastojen puolesta on julistettu kilpailu kirjasten kirjoittamisesta — tästä käsymyksestä. Kirjasesta, joka tulee sisältämään parhaimmat neuvot syntymäisyyden kohottamiseksi, on luvattu \$4,000 palkinto. Viimeistä kylläpabasta myöten on jaettu ja levitetty lentolehtisiä, joiissa jättäjäkirjaimin on luettavissa: "Hankkikaa lapsia, synnyttäkää lapsia!" Joissakin lentolehtisissä mainitaan, että v. 1868 syntyi lapsia 1,340,000; v. 1913 ainoastaan 745,000.

Näin kapitalistiset valtiot hiki hatussa häirivät saadakseen uutta työvoimaa, ja tykin ruokaa itselleen, mutta vasta sosialistinen yhteiskunta saavuttaa tässä sahteessa toivottavia tuloksia, koska se on ainoa, joka tulee pitämään huolta lapsista.

Oietko tänään muistanut tarjota Toveritar lehteä tuttavalliesi tilattavaksi?